

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 21 oktyabr (bazar ertəsi) tarixli XVIII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

ELAN

Şəhərdəki mağaza və dükən və bilümm [ümumən] lövhə bulunan məhəllələrdə qırmızı lövhə üzərinə bəyaz yazı ilə türkçə olaraq yazılacaqdır. (Lövhənin yuxarısında türkçə olmaq üzərə aşağısına da rusca yazıla bilər.) Bu xüsus bu on beş gün zərfində xitam bulmuş olacaqdır.

Markəz Komandanlığı

ELAN

Edadi məktəblərin əlifba; birinci, ikinci şöbələri və sinifləri milliləşib ibtidai və ali-ibtidai məktəblərdən bu şöbə və siniflərə imtahan verərək mütəəllimlər [şagirdlər] qəbul olunacaq. Binaileyh, Azərbaycanda yaşayan müsəlman əhalisinə ixtar olunur ki, edadi məktəblərin milli şöbə və siniflərinə imtahan vermək arzusunda olanlar, həmin oktyabr ayının iyirminədək edadi məktəblərin müdirləri namına [adına] şü barədə ərzihəl versinlər.

*Maarif naziri:
Yusifbəyli Nəsib bəy*

BAKİ FÜQƏRASINA ELAN

Ucardan Bakiya bir min put, iki qism buğda unu gətirmişəm. Birinci qisminin putu füqərə camaatı üçün yüz iyirmi manət, ikinci qisminin putu yüz manətdir. Həmişə bu qərar üzrə Bakiya un gətirilməsinə çalışacağam. Xahiş edənlər Bazarını küçədə Hacı İsrəfil Aydəmirovun evinin yanında, Tağı bəy Səfəraliyevin evinin müqabilində, Hacıbaba Ağababəyevin 111-ci nömrəli evində vəqə dükana müraciət edəsinlər. Şəhər saat 7-dən axşam saat 7-yədək.

Telefon nömrəsi: dükən üçün 68-24; kontor üçün: 23-35.

*Ticarət və neft "İşiq" cəmiyyətinin rəisi
Mustafa bəy Əlibəyli
212*

Türk dilində ərizə yazdırmaq xahişində olanlar hər gün axşam saat 4-dən 6-ya qədər Starı poçtovı küçədə Rzaeyevin 57 nömrəli mənzilinə müraciət edə bilərlər. Ərizələr artıq savada malik olan şəxs tərəfindən yazılır.

Müsəlman dış təbəbəsi Ayna xanım Malakan bağının qarşısında Zeylidsonun kabinasında hər gün xəstə qəbul və hər növ dış emal və tədavi [müalicə] edir. Zabitan və əfradin [zabitlərin və əsgərlərin] dışları əhvən şəraitlə [münasib şərtlərlə] tədavi və emal edilir.

213

Diş müalicəxanası

S. M. İtkinin süni diş laboratoriyası

Süni dişlərin ağrısız çəkilməsi. Təzə üsul ilə farfor və qızıl dişlər qəndarılması. Dişlərini qayitdırmaq və diş qoydurmaq xahişində olanlar şəhər saat 9-dan birə və 4-dən 6-ya qədər qəbul olunurlar.

Ünvan: Bolşoy Morskoy küçədə 37 nömrəli ev, telefon 06-25

208

Həkim S. L. Şklovskaya

Mamalıq və daxili ünas əmrarını [qadın xəstəliklərini] qəbul edir. Naxoşlar qəbul olunur: şəhər saat 9-dan birə və 5-dən 7-yə qədər.

Ünvan: Aziatski küçədə nömrə 153, Bolşoy Morskoy və Krasnovodski küçələrin arasında. Telefon: 67-50.

209

Dış həkimi Məlcarski

Torqovaya soçaqda Muxtarovun xanəsində nömrə 15. Dişlərə tədavi [müalicə] edir, doldurur, ağrısız ixrac edir. Gözlə altun və sairə dişlər emal edir. Xəstələri qəbul edir: sübh saat 9-2-yədək.

210

Elan

Bakıda olan böyük firmalardan birində buxqalter vəzifəsini ifa edən ukraynalı, müsəlman firmalarından birində kantora müdiri və ya buxqalter xidməti etmək arzusundadır. 48-45 nömrəli telefon ilə danışmaq və ya "Azərbaycan" idarəsində bir nömrə qəbzı nişan verənə məktub ilə müraciət etmək mümkündür.

211

ƏMR

Daxiliyyə Nəzarətinə [Daxili İşlər Nazirliyinə] məlum edilmədən kəndi başlanırsa, sahiblərinin tərk etmiş olduqları mənzilləri (kvartiraları) işğal etmiş bulunan əşxas [şəxslər] bir həftə zərfində Daxiliyyə Nəzarəti idarəsinə gələrək işbu mənzillərin kimin əmri ilə işğal olunduğu və yaxud nə səlahiyyətlə bu mənzillərdən istifadə etməkdə olduqları haqqında məlumat verməlidirlər. Əks təqdirdə, yuxarıda göstərilən müddətin xitamında gəlib məlumat verməyən əşxas, işğal etdikləri mənzillərdən bilatəxir [dərhal] kənar ediləcək və məsuliyyət təhtinə [altına] alınaraq cəzalanacaqlardır.

Ev komitalərinə, mümkün olan qədər qısa bir zamanda, sahibləri Bakıda bulunmayan bütün mənzillərin (kvartiraların) bir cədvəlini təqdim etmələrinin olduğu kimi, böylə kvartiraları işğal etmiş bulunan əşxas[ı], bu xüsusa vəsiqələri olub olmadığından vəərəstə olaraq [vəsiqələri olub olmadığına baxmadan] dəxi göstərmələrini təklif edirəm.

Polis komissarlarına, ev komitələrinə balada məzkur [yuxarıda qeyd olunan] əmrin icrasında təşhiat [yumşaqqlıq] göstərməmələrini təklif eyləram.

*Daxiliyyə naziri:
Behbud xan Cəvanşir*

AZƏRBAYCANDAKI TÜRK ORDUSU

Bəzi yerlərdən aldığımız xəbərlərə nəzərən, Osmanlı əsgərinin gedəcəyi şeyəsi əhali arasında dolaşmaqda olduğunu duyduq. Osmanlı Hökumətinin buraya göndərdiyi bir ovuc əsgərə ehtiyacı yoxdur.

Hər əsgərin bulunduğu yerdə gəlib-gətmə olur. Bu isə əsgərin çəkilməsinə dəlalət etməz. Azərbaycana göz dikəcək hər düşməni, Allahın inayəti [köməyi] ilə əzməyə qüvvətimiz vardır və daima da bulunacaqdır.

*Qafqaz İslam Ordusu komandanı: Nuri
Bakı, 19.10.34*

ORDU QƏRARGAHINDAN

Təbliği-rəsmi.

1. Dərbənd cəbhəsində: 18/10/34-də sol cinahımıza soxulmaq istəyən qırx qədr düşmən süvarisi kəşf [kəşfiyyət] qolumuzun atəşi ilə beş məcruh [yaralı] verərək tərd olunmuş [uzaqlaşdırılmış], tək-tük topcu atəşi təati edilmişdir. Öylədən əvvəl bir düşmən təyyarəsi Dərbənd üzərində bir müddət uçduqdan sonra övdət etmişdir [qayıtmışdır].

2. Qarabağda sükunət vardır. Dağlara fərar edən erməni əhali pəydər-pey [bir-birinin ardınca] köylərinə övdət etməkdə və təslimi-silah eyləməkdədirlər.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Tiflis Teleqraf Acentəliyindən alınan teleqramlar:

Berlin – Təşrin-əvvəlın [oktyabrın] 18-də qərb cəbhəsindən alınan əsgəri məlumat: Bu axır günlərdə biz şimali Fransada Flandriya xüttəsini [arazisini] və bununla barəbar Ostende, Turku-en, Rube, Lill və Due şəhərlərini boşaldaraq, Brügge - Lis arasında olan sənərləri tutmuşuq. Dünən düşmən dəfərlər güclü hücumlarda bulunmuşsa da, hər yerdə dəf edilmişdir. Kortreyk şimalında Lis tərəfinə soxulan ingilis dastələri əks hücumumuzla təzədən geri atılmışdır. Lill-Due şərqində dişmənlə zəif vuruşmalar vəqə olmuşdudur. Le-Kato ilə Uaza arasında təzədən müharibə başlanmışdır. İngiltərə, Fransa və Amerika əsgərləri artıq dərəcədə mühimmati-hərbiyyə sərf edib cəbhəmiyi yarmaq istəmişlirdir. Le-Katonun hər iki tərəfində düşmən məğlub olmuşdur. Qabaq xətlərimizə edilən hücumlar əks-hücumlarımızla dəf edilmişdir. Le-Kato arasında düşmən hücumu keçib bir neçə yerdə bizim xəttimizə soxulmuşdur. Le-Kato - Vassinyi boyunda olan şose yolunda təbəddülatlı müvəffəqiyyətlərlə vəqə olan müharibələrdən sonra düşmən bizim toxxana xəttimiz qarşısında dayandırılmışdır. Orinyi şimalında Uaza cəbhəsinə çevrilmiş olan düşmən hücumları müvəffəqiyyətsiz qalmışdır. Olizi şərqində şiddətli vuruşmalardan sonra düşmən dəf edilmişdir. Prussiya və Brandenburq nişançı əsgərləri Maasin şərqı şahilində öz vəzifələrini müvəffəqiyyətlə ifa etmişlirdir.

– İstanbuldan xəbər verirlər ki, bütün cəbhələrdə əhval təbəddülatıszdır.

– "Leypsiq" qəzetəsinin xüsusi müxabiri teleqrafla xəbər verir ki, Kursk şəhərində təzədən Leninə sui-qəsd edilmişdir. Tapança gülləsi ilə Lenini çiyindən yaralayan həbsə alınmışdır.

– Berlindən xəbər verirlər ki, Qessenski Karl Finlandiya taxt-tacını qəbul etməyə razı olmuşdur.

ƏSGƏRLƏRƏ

Dini, vətəni və ümm müsəlmanların səlaməti üçün əsgər olaçaqlar haqqında, istər sahibi-dövlət, istər kasıb olsun, yazılmış və müsəlmanların qabaqda keçmiş ataları, cədləri tərəfindən icra edilmiş nəsihəti-kübralar [ən böyük nəsihətlər] şunlardır:

Ey müsəlman, Allah zülcəlal həzrətləri cihadı üzərimizə fərz qıldı. Cihaddan hasil olacaq savab, indi-ilahidə [Allah qatında] pək böyükdür. Cihad ciddən əfzəldir [haqiqədən çox fəzilətlidir]. Cihadın nəticəsi iki eylliyin biridir: ya mühafizəyi-mövcudiyyət və fəthi-zəfərə nail olmaq; ya mərtəbəyi-cəlləyi-səhadəti ehraz etmək [şəhidliyin uca mövqeyini qazanmaq]. Bunun üçün əsgər ol; əsgərlik sənə qorxut-masın, ancaq səvina-sevina get; sözlündə dur; qədr [qəddarlıq] etmə, burun-qulaq kəsmə, göz oyma, pırfiraniyi [qocaları] öldürmə, qadını öldürmə, çocuqları öldürmə, məvəşyi [südlük, yaxud atlık heyvanları] ifna [tələf] etmə, ancaq zərurət üçün kəs, əkl et [ye]; xurma ağacını yəxmə, şəhər xarab etmə, mali-qənaimə [qənimət malına] xəyanət etmə, əmr-i-hərbdə [müharibə əsnasında] müsəlmanlar düşmənlərin kötlülük işləmələri üzündən mənsur [qalib] və müzəffər olarlar. Ey əsgər, sən də kötlülkdən saqın, müttəqi [Allahdan qorxan] ol, kötlülüğü işləmədə düşmənlə müsavı olar isən, düşmənlər bizə fəiq [üstün] gələrler. Biz ancaq fəzilimizlə onlara qələbə edəməz isək, qüvvətimizlə qələbə edəmməyiz. Sizin seyrüsəfərinizdə [yürüşünüzdə] müvəkkəl olan həfəzeyi-kiram sizinlə barəbərdir. İşlədiyiniz işləri bilirlər. Ey əsgər, siz Allah yolundasınız. Allahdan düşməninizə qalib gəlməyi istədiyiniz kimi, nəfsinizə qarşı da Allahdan imdad və inayət [kömək] diləyin. Sükun və səbr ilə bulunan kəndlər əhalisinə bir ziyan erişdirməyiniz. Onlar səbr və sükundə bulunduqca, haqlarında xeyirdən başqa müamilə etməyin. Nüsrət [qələbə] Allahdandır. Haqq və səbatdan [yolunda möhkəm olmaqdan] ayrılmaqcaq ilə hasilidir. Düşmənlə qarşılaşdığınız zaman qorxmayın. Qüdrət və zəfər zamanında göz oymayın, tacavüzdə bulunmayın. Allah tacavüzdə bulunanları sevməz. Həzrəti-Əli kərrə-mal-lahu-vəchahu həzrətləri buyurmuşdur ki, səflərinizi sıxı bir bina kimi yapın, bir-birinizdə sabit-qədəm olun. Düşməne üz çevirməyin, ötəyə-bariyə baxmayın ki, ürayınız bark olsun. Sidq və səbirlə hər bədin. Nə dərəcə səbr edərsəniz, o dərəcə nüsrətə nail olarsınız. Din üçün öz canını fada edən ey dilavər [cəsur], Allahdan qorx, vəzifəni qıl, komandanına itaat et, vəzifəni sui-ihənət etmə [alçaltma], əsgər arasına fəsad qarışdırma! Növbəti-vəzifədə [keşik çəkərkən] diqqət et, uyumal Silah altına davət olunduqda qoş, cəsur ol, qaçma, qüvvətə güvənmə, Allaha güvən, inaneyi-hərbiyyədən qaçma, oğurluq və yalançılıq və dolandırıcılıqdan irad ol, qarat və talandan qaç, yaxlaşma; ırz və namusa əsla tacavüz etmə, üsarəyə [əslirlərə] əza və cəfa etmə, arxadaşlarımla eyi keçin, kəndinə əmanət edilən mallı-miriyi [dövlət malını] eyi mühafizə et. Doğru söylə, yalandan xəstə olma. Təharətlə [təmizliklə] səhəti mühafizəyə riayət et. Mənsur və müzəffər olmaq üçün daima Allah-təlaya dua və niyaz et ki, vəsəyayi-məzkurəyə [qeyd edilən nəsihətlərə] riayət və tövfiq [ilə] hərəkət edən ordunun miqdarı [....] məlum olan ayəti-cəllə mövcibincə, az olsa belə balzini-xuda [Allahın izni ilə] çox miqdarda əsgərə qalib olar. Allahın rəhmət və səhədətində [şəhidliyinə], peyğəmbərimizin şafaətinə, milləti-müəzzaməyi-islamiyyənin [əzəmətli müsəlman millətinin] hörmət və məhəbbətinə məzhər olar. Dünya və axirətdə məsud olar. Məmləkəti mühafizəyə əzm etmiş ey qəhrəman! İştə bu kəlamları sən bilirsən, fəqət təkrar edirəm. Qulağında, başında və gözünün önündə daima bulunsun. Əsgər ol, doğru, cəsur və sabitqədəm ol. Sənə heç bir top düşürəmməz və səni heç bir düşmən qorxudammaz, vəssəlam.

18 təşrin, sənə 34.

"Azərbaycan"ın təfriqəsi 4 Zəfər yolunda Ənvər paşa həzrətlərinə!

Məhməd Əmin bəy Ordunun dastanı

Çanaqqala qəhrəmanlarına

Buraxınız, hər bir şeyi gözəlirinə aldırınsınlar,

Təyyarələr havalardan, Drednotlar dənizlərdən, mitralyozlar qaralardan

Quduraraq, böyürək üstümüza saldırsınlar.

O zəharli bombaları, qundaqları, obusları

Xəstəxana, məbəəd kimi çatılara yağdırsınlar.

Hər gün səkkiz cəhənnəmlə bu mübarək Bolayırı,

Bir Süleyman türbəsinə torpaqlara batırsınlar.

Bu vəhşətlər əlverməzsə, Çad öndündən ilanları,

Qaf dağından qartalları, Qanq boyundan qaplanları,

Həp yirtici məxluqları batırsınlar.

O əsgərsiz sahillərə sürü-sürü gətirinslər,

Qadınları, çocuqları bu qan içən heyvanlara parçaladıb yedirsınlar.

Türk torpağı şu iyirminci əsrdəki Neronların

Ən sonuncu zülmüylə də xarab olsun, qəna batsın!

İnsaniyyət – bu bir xəyal! O dilləri yaldızlayan

Mədanyyət davaları... Çad öndündən ilanları,

O düzənçi kürsülərin haqq-ədalət sədaləri –

Həpsi dəssas Judaların sözü kimi birər yalan!

Burda hər şey – şu çivilər, şu boğucu qumbaralar

Artıq Qərbin insanlıqdan çıxdığı göstərmədə.

Şu pusular, şu xainlik dolu olan mağəralar

Ən çox sevan insanların qəlblərinə kin vermədə.

Əgər ki, biz İskəndərin, Hannibalın o çürüyən,

Bir atəşsiz, qılgıcsız külə dönən qəblərindən

Birər ovuc torpaq alsaq, "Bir zamanlar sizin rəya və eşqiniz nəydi?" desək,

Bu zərrələr toplanaraq Bir üxrvai səda ilə bizə şöylə

söyləyəcək: "Sizlərin də həyatınız beş min illik əski gediş,

Yalnız bu gün qəhrəmanlıq kahtəliklə yer dəyişmiş!"

Lakin zalım düşmənlərin basdıyı qanlı sevda

Dallərində heç bir çiçək gülüməyəcək,

Bir ufacağı qaynağında heç bir pınar boş xülya.

Yarın sərəb olduğunu göstərəcək bir boş xülya.

Zira bizlər o bozulmuş Bizansların, Babillərin

Qəlbı, ruhu alçaqlardan şeylərindən uzaq qaldıq.

Ataş, dəmir yurdlarından gələn fateh nəsilərin

Qəhrəmanlıq vicdanından, həyatından qüvvət aldıq.

Millətləri öldürməyən fəzilətlər yenə bizdə,

Sözdə səbat, işdə əzim, səbir bizim qövümüzdə.

O cahangir Oğuzları Fateh yapan cəsərlətlər bizim erkək ruhumuzda,

O qəhrəman Yavuzları Qalib edən itəatlər bizim igid ordumuzda.

Bu ordunun qabalaqlı arslan-çöhrə hər nəfəri Özdəmirilər dövründəki sərdənkeçdi yenicəri.

Gerçək, o son xain Balkan qovğasında Türk Ordusu

Cəbxanasız, ac qalaraq, Dişləriylə boğuşaraq, ot yeyərək, bunalarlaq

Bir çəbansız sürü kimi zər-zoruna bozulmuşdu.

Şu qədr ki, o bu günü can evinə saplanılan

Bir ağulu xəncər kimi xatirindən çıxarmadı.

Qurtarıcı başbuğlarla kəndisini o zamandan

Ləkəsinə qanlar ilə silmək üçün hazırladı.

Bilsinlər ki Tomrislərin böyük İran fətehinə,

Səlcuqların məğrur Şərqi Romaların tarixinə

Göstərdiyi aqibətlər Şu bugünkü düşmənlərə eyni şeyi qazmaqdadır,

Bunlara da fəlakətlər Keyxosrovun, Romanosun baxtlarını yazmaqdadır.

Türk yurduna yaxlaşanlar burda iki şey bulurlar –

Öldürücü bir dəmir əl, bir də qanlı dərin məzar!

Ey Oğuzun saf qanını daşıyanlar! Ey gözəli qılgıclımlı qəhrəmanlar! Ey Turanın arslanları! Hər qüvvətə qaya kimi qarşı durun, Sınırları aşanlar! Qəhr edici ildırımalar kimi vurun. O silahı parlədin ki, ulu əcdad Bu dəmirli yüz dövlətə təməl atmış. Hər iqlimdə uca, şanlı bir səltənət, Hür və məsud bir türk ömrü parıldatmış.

Bizim böyük irqimizin fateh adı, Dünya qədrə əski olan şanlı yadı Hər hasarın bürclərində Qan və atəş hərlər ilə yazılıdır. Hər sarayın divarında Altun qaxma tunc qalxanı asılıdır. Yənə bu gün qılınc, qalxan məbudunun

Bu millətdən istədiyü xain leşi, Neçə illər sönük duran türk yurdunun Bu ordudan bəklədiyi şün gənəşi.

İrəliyə! Türkün alın! Yalnız rəbbə səcdə edər. Onun əsil, hürri vicdanı Taxtda xaqan görmək istər.

Şu canavar ingilislər, fransızlar, Bu hürriyyət düşmənləri vicdansızsızlar Ali-Osman dövlətini Hindistana, Cəzaire çevirsinnmi? Məhəmmədin ümmətini Əsarətin zəncirləri gəmirsinnmi? Layiqmi ki, bizim uca taxtımızda Kralların sədaləri eşidilsin? Bir yabançı səd duymayan çatımızda Candan əziz namusumuz çeynədislin? Bu gün Şərqi bütün əziz qübbələri, Altay, Atlas, Himalaya təpələri, Hərəmeynlər, İstanbullar Biza böyük ümidlərlə güvənməkdə. Milyonlarca məzlum dulla Məsum canlar "Zəfər!" deyə səslənməkdə.

Ah, vətənin varsın hər bir bucağında Dağlar yansın, nurlar sönün, can qalmasın.

Lakin Qazi Osmanların otağında Taxt qurulsun, xaqan dursun, tac parlasın!

İrəliyə! Türkün alın! Yalnız rəbbə səcdə edər. Onun əsil, hürri vicdanı Taxtda xaqan görmək istər.

İrəliyə! Göy, yer, dəniz Basqınlarla inlədasın. Bizim erkək səslərimiz Hər sipərdə "Vur, kəs!" desin.

Türklər daha dünya qədrə üç qitənin, Şu xərəcə kəsdiqləri Avropanın Göz qaraldan, baş döndürən Yerlərinə qartalqənad gedənlərdir. Qaflar, Alplar üstlərindən Şərqi, Qərbin bəxtinə hökm edənənlərdir.

Fransua deyimiylədi Süleymandan Dövlətinin həyatını dilənməşdi. Padişahlar padışahı adı alan Bu xaqandan böyüklüyü öyrənmişdi. Biz gənclər də ürəkləri qollarından Və qolları qılıclardan güclü olan Bu cahangir ataların Yetişdiyi bir torpağın ərləriyiz. Turqutların, Samsaların O dalgılc ordusunun əsgəriyiz.

Sonu var

HACI ƏHMƏD PAŞANIN BAKIYA VÜRUDU [GƏLiŞ]

Bir qaç gün bundan müqəddəmə Qafqaziya İslam Ordusu Baş komandanı Fəriq Nuri paşa və Ənvər paşa həzrətlərinin padəri Hacı Əhməd paşa həzrətləri xüsusi qatarla Bakı şəhərinə varid olmuşdur. Hacı Əhməd Paşa həzrətlərini istiqbal üçün Azərbaycan Hökumətinin Daxiliyyə naziri Behbud bəy Cəvanşir və Hökumat Kontrolu Əbdülfəli bəy Əmircanov, "Ələt" mövqifinə [stansiyasına] getmişdilər. Şəhər mövqifində Hacı Əhməd paşa həzrətlərini şəhər əhalisi tərəfindən Baladiyya idarə[s]i nümayəndələri pişvaz etmişlirdi. Baladiyya idarəsi raisi əvəzində M. Y. Mehdiyev və islam əhəlisli nümayəndələri möhtərəm müsəfirə təbrik nitqlərilə müraciətdə bulunub, əsgəri qitaat [hərbi hissələr] isə bu möhtərəm müsəfirə musiqi ilə qarşılamışlardı.

Hacı Əhməd paşa həzrətləri şəhər mövqifindən Nuri paşa həzrətlərinin nəzdi-əllərinə təşrif buyurmuşlardı.

İdarədən: Bu xüsusa qəzetəmizin keçən nömrəsində məlumat verilmişdə də, faqət xəta olaraq "Bakı xəbərləri" içərisində qonulmuşdur ki, burası pək nəmunəsib olduğunu etirafıla bəyənı-etizər edəriz [üzrxahlıq edirik].

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

– Gəncə Kazyonni [Xəzinə] palatası müdirinin maruzəsinə görə, Maliyyə naziri qərar vermişdir ki, təşrin-əvvəlın [oktyabrın] 5-dən Şamaxı xəzinəsi Şamaxı şəhərində layiqlik mülk olmadığından, Çuxur-yurda köçürölsün.

– Bakıda asayış bərpa olduğuna binaən, Bakı poçta kontorunda adəti üzrə axşam saat 5-dən 7-yə qədər məşğuliyyət başlanmışdır.

Mərkəzi Ev Komitəsində

– Mərkəzi Ev Komitəsi tərəfindən bütün dairə komitələrinə bir böylə məlumat göndərilmişdir: Daxiliyyə nazirinin əmri mövcibincə, Mərkəzi Ev Komitəsi sizə elan edir ki, üç gün müddətində məhəllənin evlərindən aparılan əşya

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 21 oktyabr (bazar ertəsi) tarixli XVIII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

barəsində ev sahiblərinin adlarını, mümkün olarsa əşya aparalarının dəxi adlarını bizə məlum edəsiniz. Bu vaxtdak təslim edilməmiş silah barəsində dəxi məlumat verməlisiniz. Bununla Mərkəzi Ev Komitəsi məlum edir ki, ovçu cəmiyyətlərində üzv olanların ovçu tüfəngləri üçün xüsusi icazənəmə lazım deyil.

– Mərkəzi Ev Komitəsinin Ərzaq şöbəsi, məhəllə komitələrinə yazır:

Şəhər İdarəsinin Ərzaq şöbəsinin qərarıdadı ilə kooperativ dükan-larında qalan mallar camaat arasında paylanacaqdır.

Mərkəzi Ev Komitəsinin Ərzaq şöbəsi, Şəhər İdarəsinin təklifini qəbul ilə əhali arasında qənd paylamağı öhdəsinə götürmüşdür. Bu şərtlə ki, qənd camaata 3 manatdan satılıb, məxarici isə Şəhər İdarəsinin öhdəsində qalsın. Bu günlərdə camaata qənd və çay veriləcəkdir.

3-cü Ali-İbtidai məktəbində

3-cü Ali-İbtidai məktəbi təşirni-əvvəlin [oktyabrın] 26-dan etibarən açılacaqdır. Təşirni-əvvəlin 20-dən etibarən yeni müəəllim-lər [səgirdilər] qəbul ediləcəkdir. Məktəbə daxil olmaq arzusunda bulunanlar işbu ünvana müraciət etməlidirlər: Şamaxı caddəsi, Kələntarovun mülkü, 3-cü Ali-İbtidai məktəb. Əzilərlər hər gün saat 9-dan 1-ədək qəbul olunur.

Neft ticarəti haqqında

Azərbaycan Hökuməti, Neftçilər İttifaqından neftə təyin ediləcək müəyyən qiymət haqqında onların fikrini sormuşdur. Neftçilər İttifaqının ümumi iclasında bu qiyməti təyin etmək üçün xüsusi heyət seçilib, bu barədə məhkəmə maruzə pişnihad [təqdim] etməli idi. Keçən gün bu heyət fəaliyyətini itıtməə yetirib [tamamlayıb], bu qiymətləri təyin etmişdir:

Neft (mədanlərdə) – 5 manat; Cövhar [kerosin] (zavodda) – 8 manat; 1-ci dərəcə benzin – 40 manat; 2-ci dərəcə benzin – 30 manat; 3-cü dərəcə benzin – 12 manat; Qudron yağı – 7 manat. Bu günlərdə heyət bu qiymətləri hökumətə pişnihad [təqdim] edəcəkdir.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZIRLIKLƏRDƏ]

Təşirni-əvvəlin [oktyabrın] 18-də vüqu bulmuş olan Hökumət iclasında hökumət qulluqçılarının məvaciblərinin artırılması qənnunu qəbul edilmişdir.

Həmin tarixdə vəqe olan iclasda Azərbaycanın Hökumət teatrosu olmadığı nəzərə alınıb, ədalətli bir qiymətlə Mailov qardaşlarının teatrosunun hökumət ixtiyarına keçirilməsi qərara alınmışdır. Mailov qardaşları teatrosu “Hökumət teatrosu” adlanacaqdır.

Hökumət idarələrinin ehtiyacatından ötürü Nikolayevski küçədə vəqe Mirzəbəkyanın böyük mülkünün yuxarıdakı şərait üzrə hökumətə məxsus edilməsi qərara alınmışdır. Bu qərarı əmələ gətirməkdən ötürü bir komissiya təşkil edilməsi Maarif nazirinə həvalə olunmuşdur.

Maliyyə Nazarəti Sərhəd Mühəfizəsi Təşkilatı üçün layihə hazırlamaqdadır.

Taxil və qənd almaqdan ötürü Kubana və Ukraynaya göndərilmək üçün Ərzaq Nazarəti tərəfindən ali komissiya təşkil edilməkdədir.

Bakı Şəhər Ərzaq şöbəsinin Ərzaq Nazarəti dəftərxanasına əvəz edilməsi təsəvvür olunur. Taxıl almaqdan ötürü Ərzaq naziri ilə Mühimmati-Əsgəriyyə İdarəsi [Hərbi Lavazimat İdarəsi] arasında sazış hüsusla gəlmişdir. Taxıl alınacaq yerlər məntəqələrə təqsim edilmişdir [ayrılmışdır].

Ərzaq Nazarəti Gəncə, Qazax və Quba məhəlləli ilə Zaqatal nəhiyəsinə taxıl almaq təsəvvüründədir. Qalan yerlərdə isə ancaq Mühümmat və Lavazimati-Əsgəriyyə [Hərbi Təchizat və Lavazimat] İdarəsi taxıl alaçaqdır.

Post [Poçt] və Teleqraf Nəzarətindən

Məlum olduğu üzrə, Qafqaziyədə ixtilal baş qaldırdığı gündən bu ana kimi post və səsə yolları gündən-günə təxrib [xarab] edilir, əvəzinə isə bir şey təmir edilməsi hələ yox idi. Simdi Post və Teleqraf Nazarəti, Daxiliyyə Nazarəti müavinəti [köməyi] ilə bu yolları yavaş-yavaş nizamla salmaq və yaxın bir zamanda bütün Azərbaycanda bir çox simsiz teleqraf məntəqələri (radio stasiyonları) təsisinə sürü edəcəkdir [başlayacaqdır]. Sənəyə nöqtəyi-nəzarindən hazırlığı olan zəvəti [şəxsləri] Nəzarət bu işdə çalışmağa cəlb və dəvət edir. Stasiyonları idarə üçün ali mənəbləri qəbul etməkdən məəddə [başqa], bir çox aşağı siniflərdə çalışacaq adamlar lazımdır.

Ticarət və Sənəət Nəzarətindən [Ticarət və Sənəyə Nazirliyindən]

Bakıda mövcud “Savet Syezdz” adlı neft mədəncilərinin təşkilatı 16 təşirni-əvvəldə [oktyabrda] Ticarət və Sənəət Nəzarətinə verdiyi isti-dasında [ərizəsində] əvvəla bu təşkilatə sədr intixabı [seçilməsi], dəvətlə 4 yeni üzv daha qəbul edilməsi üçün icazə verilməsini istirham [xahiş] etmişdi. Nəzarət istidani qəbul ilə icazə vermişdir.

TÜRKİYƏDƏ

Azərbaycan Heyəti-fövqəladəsinin Sultan həzrətlərini ziyarəti Eylülün [sentyabrın] 6-da “Ayasofiya” cəmesindəki mərasimi-sələmində sonra Azərbaycan Heyəti-fövqəladəsi Zati-həzrəti-padişahi tərəfindən xüsusi surətdə hüzura qəbul edilmişdir.

Heyət, işbu zəvatdan [şəxslərdən] ibarət idi: Sədri-heyət: Məhəmməd Əmin Resulzadə; üzvlər: Xəlil bəy Kəsməmmədov, Aslan bəy Səfikürdski. Hüzura qəbul əsnasında Ənvər paşa həzrətləri də isbatı-vücud edirmişlər [orada imis].

Məhəmməd Əmin Resulzadə cənabları, Zati-həzrəti-padişahinin cülusi-hümayunları [taxta çıxması] münasibətilə, əslərdən bəri əzilməkdə olduğu əcnəblərin boyundurduğundan qurtarmış və yenidə istiqlalıyyatə müvəffaq olmuş Azərbaycanın naminədən [adından]

Sultan həzrətlərini təbrik etmiş və Azərbaycanın Həzrəti-padişahi təhti-himayəsində [Padişah həzrətlərinin himayəsi altında] nəşvünü-mə tapacağına [tərəqqi edəcəyinə] ümidvarlığını izhar etmişdir. Heyət, Zati-həzrəti-padişahinin təşəkkürlərinə nail olmuşdur.

Zati-həzrəti-padişahi öz nitqlərində Cənabi-həqqın inayətilə ən yaxın zamanda müttəfiq Türkiyə-Azərbaycan qüvvəsi düşməni mün-həzim [mağlub] etməyə müvəffəq olacağını bəyanla, Zati-həzrəti-padişahinin salamını Azərbaycan əhalisinə yetirməyi əmr buyurmuşlar. Mərasimi-vidadə [vidə mərasimində] Sultan həzrətləri keçirt-dikləri dəqiqələr ömərlərinin ən xoşbəxt dəqiqələri ədd [hesab] etdiklərini Ənvər paşaya bəyan etmişlərdir.

Türkiyə mətbuatı

İstanbulda nəşr olunan “Tərcüman” qəzetəsi bolqar ordusunun sülcüyanə [sülhdən yana olan] hərəkətlərindən bəhslə yazır:

Ola bilsin ki, Malinov ordunun pərişanlıqından naşi [pərişanlığı səbəbindən] böylə iqlamətdə [təşəbbüslərdə] bulunmuş, faqət bunu da əlavə etməlidir ki, ordunun pərişanlığına səbəb Malinovun kəndisidir.

“Tənin” yazır:

Bolqariyə kəndisi də sülhdən fənəliq aparacaqdır. Qəzetənin əqidəsincə, Avstriya-alman qitəati [hərbi hissələri] cəbhəyi saxlamaq və yaxud Türkiyə ilə müttəfiqlər arasındakı dəmiryolunu əldən burax-maməgə müvəffəq olacaqlar.

İttifaq haqqında Türkiyə kabinəsi

“Fossie zeytunq” qəzetəsinə Berлиндən teleqraflar [teleqrafla] xəbər verilir ki, Türkiyə Şuray-Vükələs [Nazirlər Kabineti] siyasi və hərbi əhvaldan naşi iniqat etmişdir [yığışmışdır]. Şuray-Vükələ, itti-faqi möhkəm saxlamağı qət etmişdir.

Ənvər paşa həzrətləri öz nitqlərində bəyan etmişlər ki, Bolqariyanın İttifaqdan çıxməsi hərbin əhəlini dəyişməyəcəkdir.

DƏRBƏNDDƏ

Dağlılar İttifaqı Cümhuriyyətinin Hökuməti Sədri Çərmoyev həzrətləri oktyabrın 14-də camaata xitabla belə bir əmrnamə nəşr etdirmişdir:

Əmrnamə

Dağlılar İttifaqı Cümhuriyyəti Hökuməti cənbində [nəzdində] olan Osmanlı İmperiyasının [səltənətinin] hərbi və diplomatik heyəti sədri Yusif İzzət paşa ilə Dərbəndə varid olaraq əmr veriram:

Bütün hökumət qulluğunda olan qulluqçular öz qulluqlarında təş-diq, yaxud yerlərinə başqaları təyin olunana qədər, qulluqlarında baqi [yerində] qalmalıdırlar.

Və ümum əhaliyə təklif edirəm, xatircəm olsunlar. Zira Türkiyə əsgərləri bizim yerlərimizi almaq üçün gəlməyib, ancaq yerimizdə törəyəcək hərə-cmərliklə mübarizə və Qafqaz Dağlılar İttifaqı Cümhuriyyəti Hökumətinə kömək etməkdən ötürü gəlmişlərdir.

Bu köməklik Dağlılar İttifaqı ilə Osmanlı Hökuməti arasında bağlanmış olan dostanə əhdnamənin [dostluq müqaviləsinin] 2-ci maddəsində şərt edilib, 1918-ci il, iyun ayının 20-də çap edilən Zaqafqaziya qəzetələrində elan edilmişdir.

Millətlərin azad yaşaması əsası şüarı mövcibincə [şüarına uyğun olaraq] Türkiyənin Azərbaycan Hökumətinə, Almaniyanın Ukraynaya, Dona, qonşu gürcülərə və sair təzə dövlətlərə edilən köməkdən Türkiyənin bizə etdiyi bu köməyin heç fərqi yoxdur. Əgər Türkiyə və Dağlılar qüvvəsi Dərbəndə girdiyi zaman bəzi qəmlı hadisələr üz ver-mişsə də, bunu da bilmək gərəkdir ki, dava həmişə bu cür qəmlı hadisələr törədirdi. Lakin Dağlılar İttifaqı Hökuməti hər cür tədbirlər ititxaz eyləmişdir [tədbirlər almışdır] ki, burada əsudəlik bərpa edilsin və inanır ki, “qarajdanların” [yənli] həmvətanların öz köməklikləri sayəsində tezliklə nizam və əsudəlik bərpa edilir.

Daxiliyyə Nazirliyi [Daxili İşlər naziri] vəzifəsinə ifa etməyə İbrahim bəy Heydərov təyin edilmişdir və ona təşirilmişdir ki, bilatəxir [təxirə salmadan] şəhərə və ətrafına məmurlar təyin eylesin.

Dağlılar İttifaqı yaşayışının əsası bunlardır:

1) Milli əzədlıq və istiqlal xüsusunda çalışmaqda olan Dağlıların hüququna hörmət edən hər bir kimsə, nə millət və nə dindən olursa-olsun, onlara ədalət nəzəri ilə baxılacaqdır.

2) Qafqaziyədə yaşayan millətlərlə dostanə bir surətdə rəftarda bulunmaq, xüsusan ruslara və Qafqaziyədə qalıb da öz yerlərində yaşamaq istəyəən ruslarla ən gözəl rəftar və dostanə əlaqədə bulunulacaqdır.

Qafqaz Dağlılar İttifaqı Cümhuriyyətinin Sədri Əbdülməcid Çərmoyev

TƏHLÜKƏ QARŞISINDA

Qarabağın son günləri

(keçən nömrələrdən məbədi)

Keçən nömrəmizin birində Qarabağın halından bəhslə, ermənilərin təqib etdikləri məqsəd və ititxaz etdikləri tədəbirdən [tədbirlərdən] yazmışdıq. Bu gün isə türk-islam əhalisinin fəa-liyyətinədən bəhs edədim.

Türklər nə yapırırlardı?

Hələ Şəhər komandanı Həsən Bəsrı əfəndinin vürudundan müqəddəmm [gəlişindən əvvəl], şəhər isəmləri [müsəlmanları] ermənilərin hərəkətinə görə,ək, bu işlərin bir vaxt müsəlləh mü-sədiməyə münəcər ola biləcəyiini [silahlı toqquşmayla nəticələnə biləcəyiin] dərkəle, “sülh istar isən hərba hazır ol” məsəlinin məfhu-nunca, müqavimətə hazırlaşmağa başlayırlar.

Bu məqsədlə şəhərdə “Ənvəriyyə”, “Səvkatıyyə”, “Xəliliyyə” və mütaəllimlərdən [tələbələrdən] mütaşəqqil “Vəhbiyyə” dəstələri adı ilə dörd könüllü əsgər dəstəsi təşkil edirlər. Hər dəstədə zabiti əvaz edəcək bir neçə dəstəbaşı zabit təyin olunur. Şəhərdə silah götürə

bilən hər bir şəxs (on beş yaşından altmış yaşınadək) tamamilə siyahı edilir. Cavanlar “hərəkət ordusu” adı ilə həman dəstələrə daxil olu-rlar. Qırx yaşından yuxarı olanlar isə ehtiyat əsgəri hesab olunaraq fəvqəladə hallarda işə cəlb olunacaqları xəbər verilir. Təslihat [silahlanma] işlərinə baxmaq üçün şəhərdə on dörd məhəllə komitəsi təsis edilir. Məzkur komitələrin vəzifəsi hər kas öz məhəlləsində siyahı tərtib verərək, qüvvəsi cətan hər şəxsə bəqədri-qüvvə [gücü yetdiyi qədər] silah aldırmaq və para toplayaraq maddədən zəif olan-lar üçün camaat puluyla silah almaqdan ibarət idi. Bu surətlə şəhərdə dövlətili, faqir hamı silahlanıv və hər məhəllənin on minlərcə müştərk ehtiyat gülləsi və yüzlərcə tüfəngi olur.

Bundan əlavə, məhəlli [yerli] türklər müsəlman hissəsiylə Ermanistan [ermənilər] arasında xətti-hüdudu dava ehtimalına qarşı təhkim edərək [möhkəmləndirərək], şəhərin şimalından qərbinə doğru bir xətti-səngər qururlar. Xətti-hüdudda bulunan evləri dəxi səngər qərar verərək divarlarını dəşir, pəncərələrini [h]örür, səngər qayırırlar. Hangi məhəllənin tüfəngçiləri hangi səngərə gedəcək, ehtiyatda kimlər duracaqlar, səngərə güllə, çörək və sairəni kimlər dəvəyəcaqlar, çörək nəradə bişəcək, kənardan kömək gəlsə, nəradə dəvəqəff edəcək [qalacaq], kimlər müqayyəd olacaqlardır [muğayir olacaqlar, qeydinə qalacaqlar]? Xülasə bütün cüzüiyatı [xırdalıqları] belə unutmamaq şərti ilə müqavimətə hazırlşırlar.

Gecə-gündüz şəhər cavanları əldə silah olaraq, səngərlərdə “qarağöl” [qarovul] qəkillər. Şəhərin füğərası dəxi unudulmayaraq, hər məhəllədə varilərdən para toplanaraq, füğərə üçün taxıl alınır və gırvənkəsi əli qəpikdən çörək buraxılır. Əhəli bu surətlə öz dərdini anlımış, dərmanını aramış, bulmuş hesab olunur. Fəqət, şübhəsizdir ki, əsgərlik görməmiş, qışlada [kəzarmada] yaşamamış, zabıtlıq mək-təbində təhsil etməmiş bir camaətin təşəbbüsləri nə qədər şayanı-təqdir [təqdirəlayiq] olsa da, bir çox nöqsanı vardı. Daha sonra nöqsanın islahına sürü edildi [nöqsanların aradan qaldırılmasına baş-landı]. İbtida [əvvəla] Şuşada ümumi səfərbərlik elan edilərək, bütün cavanlara əsgərlik məşqi verilməyə başlandı. Şəhərdə olan bir neçə kiçik zabitin iştirakı ilə əsgəri idarə təşkil edildi. Bir müddət cavanlara məşq verildikdən sonra buraxıldılar.

Aradan bir qədər keçdikdən sonra şəhərdən bir qədər könüllü yığılaraq, daimi olmaq üzərə qışlada sakin edildi. Oxumuş cavanlar-dan isə əlli nəfərədək məktəbi-hərbiyyədə oxumaq üçün ərizə verərək namizəd yazıldı.

Bunlar süvəri və piyada dəstələrə bölünərək, hər gün saat 9-12 və 4-6-yə qədər məşq edirlər. Eyni zamanda zabıtlərin nəzarət və iştirakı ilə səngərlər dəxi islah edilirli. Bəla ki, şəhərin bu başından o başı-nadək xəndəklər, tunellər qazılıb, səngərlər arasında yeraltı yollar çəkilir, qanuni-hərbin tələb etdiyi qayda ilə üstü örtülü qəzmələr yapilir. Şarəpnəl və bomba və sairəyə qarşı hər səngərdə sipərələr, quyuqlar, çalələr qazılır.

Nəhayət, şəhərdə dava vüqu bularsa, kəndlərdən dəxi hücum ediləcəyi ehtimal daxilində olduğuədən, müsəlman hissəsinin dörd tərəfində səngər qurulur. Bundan əlavə, şəhər üzərində hökmfərmə [hakim mövqedə] olan “Ücmix” ucalığında daxi səngər qurmağa ehtiyac görülrü. Bir gündə şəhərdən dağın başına xəndək vurularaq dağın təpəsində səngər qurulur. Burası erməniləri həyəcəna gətirəcək narazılığə və müsəlmanların həman səngərləri tərk etmələri haqqında bir tələb südürünə [meydana gəlməsinə] bais olur. Fəqət bir növ ilə itxilaf yatırılır.

Şəhərin şimalında iki buçuq çəqirımlıqda “Dotələb” adlı bir təpə dəxi var. Hər kas bu təpəyə malik olub iyrmi tüfəngli bulundursə, tərəfi-müqəbilədən [qarşı tərəfdən] bir şəxsi belə Xəlfaı, Xənkəndi, Malibaylı və Qaryəqın yollarına çıxməgə buraxmayə bilər. İştə, məzkur təpənin daxi əhəmiyyətini etiraflla, məhəlli türklər orada dəxi səngər quraraq daima iyrimi, otuz qarağöl [keşikçi] bulundurulardı.

Ümum səngərlər bir neçə əcəstoka təqsim [bölməyə ayrılmış] və hər əcəstoka bir rais təyin edilmişdi. Hər raisin binəqüzərlığına [şərən-cəminə] bir-iki məhəllə verilmişdi. Rəislər isə öz dairələrindən onbaşlar təyin etmişlərdi. Hər məhəllədən gündə bir onbaşı öz dəstəsi ilə qaraqola gədirli. Qışlada yaşayən əsgərlər isə başqa vəzifələr ilə müvəzzəf idilər. Ancaq bucaşa hazırlaşmaqla bərabər müsəlmanlar heç vaxt dava istəmirliərdi. Unutmamalıdır ki, dava hazırlığı səngər qurmaq, silahlanmaq və sairə xüsüsda müsəlmanlar nə yapmışlarsə, ermənilər daha ziyadə ciddiyyatla çalışmış, hətta müsəlmanları hazırlaşmağa onlar vadar etmişlərdi.

(yenə var)

Xəlil İbrahim

QƏZƏTLƏRDƏN**Ukraynada**

“K.M.” qəzetəsinin verdiyi xəbərlərə görə, təşirni-əvvəlin [oktyabrın] 9-da Ukrayna ilə Kırım arasında müşavirə məclisi açılmışdır. Sədrəzəm [Baş nazir] Ukrayna ilə Kırım miyanında [arasın-da] əmələ gəlmiş etilaf [uzlaşma] qətnəməsinə oxumuşdur. Kırım heyətinin sədri Vomatovıç demişdir ki, Ukrayna Sədrəzəmi tərəfin-dən təklif edilən şərait [şərtlər] Kırmdan ötürü qeyri-məqbuldur. Başqa maddələrin cavabını isə 10 günə kimi öz hökuməti tərəfindən pişni-had [təqdim] edə biləcəkdir.

Cəbhə haqqında general Fəş nə deyir?

“N.L.Z.” qəzetəsi marşal Fəşun “D.T.” qəzetəsi müxbiri ilə müsəhibəsini dərc edir. General müxbirə demişdir: “Düşməm müvzeindən [tutduğum mövqedən] çıxarılmış, faqət yenə möhkəm durur. Öylə xəyal etməməlidir ki, biz yaxın zamanda məqsədimizə nail olacağız. Biz zırvənin kəlləsinə ermışiz. Hal-hazırda isə yamac boyu ilə aşağı enməliyiz. Biz qüvvəyi-fövqəladə vasitəsi ilə birdən-birə aşağı hoppanarsaq, daha da əli olacağıqdı.”

Samarinin güllənməsi

Sinodun sabiq Baş müddəyi-ümumisi [Ober prokuroru] Samarın, Moskvada güllələnmişdir.

Sofiyanın müqəddəratı

Rum və serb qoşunlarının Sofiyaya daxil olmamaqları barəsində bolqarlar tərəfindən verilmis itidani [xahiş] Müttəfiqlər qəbul etmişlərdir. Bolqariya paytaxtı müttəfiq İngiltərə-Fransa-İtaliya qitəati [hərbi hissələri] tərəfindən işğal ediləcəkdir.

Vilson, Rusiya əhvəli-iqtisadiyyəsi haqqında

Rəisi-cümhuri [Prezident] Vilson, Rusiyanın iqtisadi cəhatinin təmini müzakirəsindən ötürü bir xüsusi komisiyon dəvət etmişdir. Vilsonun əqidəsincə, Amerikanın sənəət [sənəyə] və maliyyəti [maliyyəsi] Rusiyanı iqtisadi cəhatdən təmin edə biləcəkmış.

Trotskinin yaranlanması

Trotskinin yaranlanması təsdiq edilir. Trotski afiyət kəsb etdiyindən [sağaldığından] Moskvaya gətirilmişdir.

Ukraynada: Yeni parə [pul]

Kiyevə Almaniyaqda çap edilmiş iki qatar yeni parə gəlmişdir. Bu günlərdə yeni pullar işlənməyə başlayacaqdır.

Krımda: Kırım Hökuməti əzasına [üzvünə] sui-qəsd

Hərbiyyə naziri Milkovskinin yanına bir nəfər şəxs gəlib, Petroqraddan xüsusi məmuriyyətlə gəldiyini söylər. Nazirin iznilə Ədliyyə naziri ziyarətinə müvəffəq olmuşdur. Ədliyyə Nəzarətinə gəldikdə, şübhəli göründüyü üçün dərdəst [həbs] edilir. İstintaqdan məlum olmuşdur ki, bu şəxs Sədrəzəm [Baş nazir] Sülkeviç, Ədliyyə naziri Əhmədoviç[in] və başqa hökumət əzası[nın] qatli qəsdi ilə göndərilmişdir. Hangi firqə tərəfindən göndərilidiyini cani söyləməmiş, faqət Petroqraddan gəldiyi mühəqqəqdır [qətidir]. Canı, Cəfar İbrahimov namdır.

Berlin – Təşirni-əvvəl [oktyabr] 11. “Nyu-kurant” qəzetəsi mühər-irinin dediyinə görə, Almaniya təklifinin rədd edilməsi müharibə məsələsinə gərginləşdirir. Almaniya məcburən Belçika və Şimali Fransanın xarabə qalmasına səbəb olacaqdır. İmdiki Almaniya rıcası cəbhənin yarılmasını, Almaniya ordusunun mağlub olmasını göstərir. Lazımi təqdirdə alman ordusu müqavimət göstərmək məcburiyyətində qalacaqdır.

Xarici təbəələrinin Moskvada həbsi

Moskvada Serbiya, İngiltərə, Fransa təbəələri həbs edilərək Nijni Novqoroda göndərilir.

Bölşevik intibahnəmələri

Moskvada bölşeviklər 18 milyon intibahnəmə [təbliğat vərəqəsi] tərtib vermişlər ki, Ukrayna əhalisi arasında nəşr etsinlər [yaysınlar].

Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsi elan edir ki, bu ilin 4 təşirni-əvvəl[in]də Bakı ilə Tiflis şəhərləri arasında 3 və 4 nömrəli qatarlar bu qərarla hərəkət edəcəklər:

Mövqiflərin [stansiyaların] adı	Qatar nömrə 3			
	gəlir saat	dəqiqə	çıxır saat	dəqiqə
Bakı	-	-	7	7
				axşam
Hacıqabul	11	22	11	57
				axşam
Yevlax	5	35	6	
				sabah
Gəncə	8	3	8	23
				sabah
Ağstafa	11	15	11	23
				günüz
Tiflis	3	56	-	-
				günüz
Mövqiflərin [stansiyaların] adı	Qatar nömrə 4			
	gəlir saat	dəqiqə	çıxır saat	dəqiqə
Tiflis	-	-	11	10
				axşam
Ağstafa	4	22	4	47
				axşam
Gəncə	7	34	7	59
				axşam
Yevlax	9	44	2	4
				sabah
Hacıqabul	3	24	3	39
				günüz
Bakı	7	36	-	-
				axşam

Müdirlər:

Ceyhun bəy Hacıbəyli
Şəfi bəy Rüstəmbaylı

Bakıya vürüdu

“Fəriq Nuri”: səh. 10-dakı izahə bax.

Nəzarətlərdə:**Ticarət və Sənəət Nəzarətindən**

“Savet Syezdz”: Bakı Neft Sənəyəçiləri Qurultayı Şurası nəzərdə tutulur.

Türkiyədə:**Azərbaycan Heyəti-fövqəladəsinin****Sultan həzrətlərini ziyarətləri**

“Mərasimi-səlamı”: “*Səlamlıq mərasimi*”, yaxud “*cümə səlam-lığı*”. Osmanlı dövlətində padişahların cümə namazını xalqla birgə qıl-ması, namazdan əvvəl və sonra xalqla görüşməsi adəti. “*Cülusi-hümayunları*”: Burada söhbət 3 iyul 1918-ci il tarixində